

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - HELSINKI 10

Puhelin (vaihde) 642511

Postisiirto 120611

Liikepankit Osuuskassat Säästöpankit tili 5041

Yleiskirje n:o 9/67

28.4.1967

Työntekijäin eläkelakien mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille

Asia: Perhe-eläke HaL 5 §:n mukaisen elatuksen valinnan työntekijän jälkeen

Eläketurvakeskus on yleiskirjeensä n:o 10/63 liitteenä lähettänyt eläkelaitoksille tiedoksi muistion, joka koskee huoltoapulain (HaL) 5 §:n mukaisen elatuksen ja työeläkkeen välisen valintaoikeuden toteuttamista. Tämän muistion ja kuluvan vuoden alusta voimaan tullutta perhe-eläkelainsäädäntöä koskevan yleiskirjeen n:o 20/66 täydennyksenä Eläketurvakeskus ilmoittaa seuraavaa.

TEL 23 §:n mukaan työntekijällä on pykälässä säädetyin edellytyksin eläketapahtuman satuttua oikeus valita, haluaako hän saada työeläkkeen vai HaL 5 §:n mukaisen elatuksen. Jos hän on valinnut viimeksi mainitun elatuksen ja jos hän on kuollut 31. 12. 1966 jälkeen, herää kysymys, voiko hänen omaisillaan olla oikeus saada perhe-eläkettä.

TEL 4 §:n 5 momentissa ja LEL 4 §:n 4 momentissa edellytetään, jotta työntekijä voisi olla edunjättäjänä, että hänellä kuollessaan oli oikeus TEL:n vähimmäisehtojen tai LEL:n mukaiseen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen tai että hän silloin sai tällaista eläkettä. On selvää, että HaL 5 §:n mukaisen elatuksen valinnut työntekijä ei kuollessaan saanut sitä eläkettä, jonka sijasta hän oli valinnut työnantajan maksaman elatuksen. Sitä vastoin on kysymyksen alaista, onko työntekijän katsottava menettäneen oikeutensa eläkkeeseen valittuaan HaL 5 §:n mukaisen elatuksen.

Alussa mainitussa yleiskirjeen n:o 10/63 liitteessä olleessa muistiossa tode-

taan muun muassa, että jos työntekijä on valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen, eläkelaitos vapautuu velvollisuudestaan suorittaa hänelle työeläkelakien mukaista eläkettä kysymyksessä olevan eläketapahtuman johdosta, mutta eläkelaitos vastaa edelleenkin myöhemmän eläketapahtuman perusteella maksettavasta eläkkeestä. Työntekijän kuolemaa on pidettävä uutena eläketapahtumana. Johdonmukaista olisi siten, että HaL 5 §:n mukaisen elatuksen valitseminen työkyvyttömyys- tai vanhuuseläketapahtuman satuttua ei ole esteenä perhe-eläkkeen myöntämiselle.

Eläketurvakeskus katsookin, että työntekijä, joka työeläkkeen sijasta on valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen, ei tällä perusteella ole menettänyt oikeuttaan eläkkeeseen. Hänellä on edelleenkin oikeus vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen, vaikka sitä ei valinnan johdosta suoriteta hänelle, vaan sen sijaan eläkkeen pääoma-arvo maksetaan työnantajalle. Näin ollen perhe-eläke on, mikäli muuttalaisissa säädettyt edellytykset ovat olemassa, myönnettävä sellaisenkin työntekijän jälkeen, joka TEL 23 §:n mukaisesti on valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen sijasta.

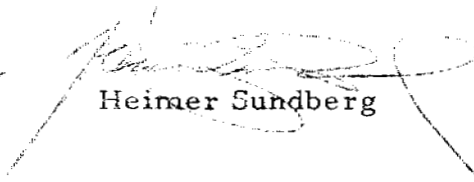
Kun tällaisissa tapauksissa määrätään perhe-eläkkeen suuruus, on perusteeksi TEL 7 a §:n mukaan otettava se vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke, jonka saamiseen edunjäntäjällä olisi ollut oikeus, "jos hän kuolinhetkellään olisi tullut työkyvyttömäksi". Jos edunjäntäjä jo oli saavuttanut eläkeikään, perhe-eläkkeen perusteena on edunjäntäjän vanhuuseläke ilman eläkkeen lykkäytymiseen perustuvaa korotusta tai yhteensovituksesta johtuvaa vähennystä. Edunjäntäjän eläkkeeseen luetaan myös TEL 5 §:n 1 momentissa ja LEL 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu ns. ikäluokkakorotus, vaikka hän olisi valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen ennen kuin tätä korotusta koskevat säännökset tulivat voimaan. Siinä tapauksessa, että edunjäntäjä ei ollut saavuttanut eläkeikää, perusteena on vastaavasti työkyvyttömyyseläke. Jos silloin se työkyvyttömyys, jonka johdosta edunjäntäjä oli valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen, jatkui kuolemaan saakka, on yleensä katsottava kuolinhetkellä sattuneeksi oletetun työkyvyttömyystapahtuman johtuvan samasta sairaudesta, viasta tai vammasta kuin ensiksi mainittu työkyvyttömyys. Näin ollen, jos se työkyvyttömyyseläke, jonka sijasta edunjäntäjä oli valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen, on määräytynyt TEL 6 §:n 3 momentin tai LEL 7 §:n 1 momentin mukaan, on yleensä sovellettava TEL 6 §:n 4 momentin tai LEL 7 §:n 2 momentin viimeistä lausetta ja siis määrättävä perhe-eläkkeen perusteena oleva työkyvyttömyyseläke samalla tavoin.

Yleiskirjeessä n:o 4/67 on lähdetty olettamuksesta, että perhe-eläkehakemus voitaisiin joutua hylkäämään, kun edunjättäjä on valinnut HaL 5 §:n mukaisen elatuksen. Sen mukaisesti on yleiskirjeen sivulla 25 6. kappaleen viimeiseen lauseeseen sisällytetty ohjeet eläketapahtumakortin täyttämistä tällaisessa hylkäystapauksessa. Lause pyydetään yliviivaamaan.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Kaikkonen

Heimer Sundberg